

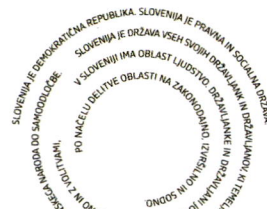

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Levica

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 47, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani dr. Matej Tašner Vatovec)

Ljubljana, 9. 6. 2025

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	
Prejeto:	09-06-2025 12:50
Šifra:	005-02/25-211
Povezava:	
EPA:	219F-IX EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Na podlagi 184. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) ter 26. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) spodaj podpisane poslanke in poslanci vlagamo

PREDLOG ZA RAZPIS POSVETOVALNEGA REFERENDUMA O
POVIŠANJU OBRAMBNIH IZDATKOV REPUBLIKE SLOVENIJE

in ga pošiljamo v sprejem in obravnavo Državnemu zboru RS.

Pri obravnavi predloga v Državnem zboru in delu njegovih delovnih teles bo v njegovem imenu sodeloval dr. Matej Tašner Vatovec.

Državnemu zboru Republike Slovenije predlagamo, da:

1. Na podlagi 26. in 30. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) sprejme Odlok o razpisu posvetovalnega referenduma o povišanju obrambnih izdatkov Republike Slovenije.

2. Na podlagi 27. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) razpiše posvetovalni referendum na celotnem območju države tako, da naj se referendumsko vprašanje glasi:

»Ali ste za to, da Republika Slovenija povečuje obrambne izdatke tako, da bodo ti do leta 2030 dosegli 3% bruto domačega proizvoda letno, kar je trenutno približno 2,1 milijarde evrov.«

Glasovalec glasuje tako, da na glasovnici obkroži besedo »ZA« ali besedo »PROTI«.

Obrazložitev:

Pod pritiski zveze NATO na eni in Evropske unije na drugi, bi Slovenija po predvidevanjih v naslednjih 5 letih morala povečati obrambne izdatke na 3% bruto domačega proizvoda ter jih ohranjati na tej ravni vse do leta 2040. To pomeni približno podvojitev sredstev, ki bodo v naslednjih 15 letih namenjena za oboroževanje in vojsko.

Slovenija je glede na družbene premike, demografske trende, podnebne spremembe in globalne negotovosti pred velikimi izzivi. V prihodnjih letih se bomo morali spoprijeti z gospodarskimi in razvojnimi izzivi, s staranjem prebivalstva, naraščajočo neenakostjo, vse večjimi potrebami po kakovostnem javnem zdravstvu, dostopnih stanovanjih, odpornem izobraževalnem sistemu ter z zaščito naravnega okolja.

Trenutna vlada je sicer na številnih ključnih področjih dosegla pomemben napredek. Na področju stanovanjske politike je povečala sredstva za gradnjo

javnih najemnih stanovanj, s čimer naslavlja dolgotrajno krizo dostopnosti do stanovanj. V zdravstvu je uvedla ukrepe za izboljšanje dostopa do storitev in okrepitev javnega zdravstvenega sistema. Gospodarska politika je usmerjena v spodbujanje trajnostne rasti ter podporo podjetjem. Prav tako se je okrepil socialni dialog, kar je ključno za stabilnost in pravičnost na trgu dela. Pomemben napredek je bil dosežen tudi na področju varnosti upokojencev in na področju dolgotrajne oskrbe, kjer se uvajajo novi modeli in povečujejo kapacitete za oskrbo starejših ter ranljivih skupin. Vendar pa bi v času prihodnjih kriz – naj bodo socialne, gospodarske ali podnebne – potrebovali še bistveno več vlaganj prav v ta področja. V tem kontekstu se zdi še toliko bolj nesmiselno, da bi v prihodnjem desetletju za vojaško opremo namenili več kot 20 milijard evrov –, ko bi lahko še več sredstev investirali v izboljšanje življenjskih pogojev ljudi in gradnjo še bolj pravične, odporne in solidarne družbe.

V času zaostrovanja mednarodnih odnosov in nevarne tekme v oboroževanju je treba vztrajati tudi pri jasnem mirovniškem stališču. Trajen mir in varnost ne izhajata iz kopičenja orožja, temveč iz krepitve diplomacije, sodelovanja, pravične mednarodne ureditve in nenasilnega reševanja sporov. Verjamemo, da mora Slovenija svojo zunanjo politiko graditi na načelih solidarnosti, spoštovanja človekovih pravic in mirnega sožitja med narodi – ne na logiki oboroževanja in podrejanja interesom NATA in drugih vojaških sil.

Predlog za razpis posvetovalnega referenduma temelji na vprašanju, ki ima dolgoročne politične, finančne in varnostne posledice ter presega okvir rednega zakonodajnega odločanja. Zato gre za odločitev, o kateri bi morala odločati celotna družba in ki zahteva širše demokratično soglasje.

Družbeni kontekst: krize in prioriteta vlaganja

Po ocenah UMAR in Ministrstva za finance bi 3 % BDP namenjenih za vojaške izdatke znašalo približno 2,1 milijarde evrov na leto, oziroma več kot 20 milijard evrov v desetletju.

Za primerjavo, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije razpolaga s proračunom, ki znaša približno 1,3 % bruto domačega proizvoda. To področje je ključno za splošni razvoj države, vključno z gospodarskim. Čeprav je trenutna vlada za znanost namenila največ sredstev v zgodovini Slovenije, bi s pristajanjem na zahteve po zviševanju izdatkov za orožje namenjali dvakrat več sredstev kot za investicije v znanost.

S temi zneski bi lahko zagotovili gradnjo 4-5 sodobnih bolnišnic, kot je denimo nova gorenjska bolnišnica. Ali pa skoraj 20 novih infekcijskih klinik, kot se trenutno predvideva v Mariboru. En dom starejših občanov s 151 posteljami stane približno 25 milijonov evrov, kar pomeni, da bi z 2 milijardama lahko zgradili še dodatnih 12.500 postelj v domovih za starejše občane.

Zahvaljujoč napredku na področju urejanja stanovanjskega vprašanja, je trenutna vlada zagotovila sredstva za letno investiranje v gradnjo javnih najemnih stanovanj v višini 100 milijonov evrov. A ob resnemu pomanjkanju stanovanj je težko razumeti, da bi za vojsko in orožje namenili več kot dvajsetkrat več sredstev. Namesto tega bi lahko z istim denarjem v naslednjih letih zgradili 20.000 javnih najemnih stanovanj in tako dolgoročno zagotovili dostopno bivanje za desetine tisoče ljudi.

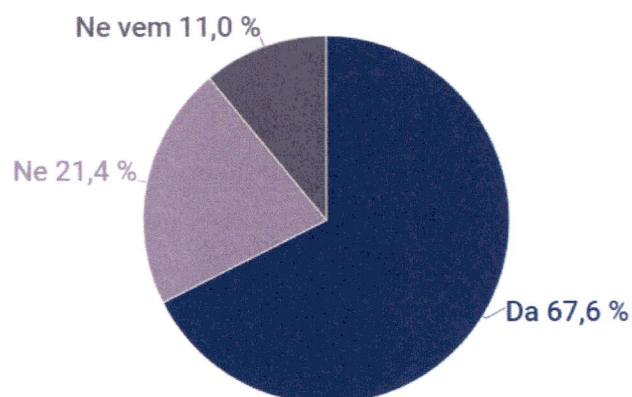
Poleg tega ima Slovenija že zdaj javnofinančni primanjkljaj v višini 1,9 milijarde evrov, kar pomeni, da bi dodatni vojaški izdatki zahtevali bodisi zmanjšanje družbeno koristnih javnih izdatkov, povečanje davkov ali dodatno zadolževanje države, s čimer bi bremenili prihodnje generacije.

Demokratska legitimnost: ljudstvo ne podpira militarizacije

Različne raziskave javnega mnenja jasno kažejo, da večina državljanek in državljanov nasprotuje povečanju vojaških izdatkov ter ocenjuje, da je Slovenija že sedaj varna država. Tako ocenjuje več kot dve tretjini vprašanih (Agencija Valicon za portal Siol.net, 2. 6. 2025), kar pripisujemo predvsem močni socialni državi.

Ali menijo, da je Slovenija varna država?

n=1481; zbiranje podatkov je potekalo od 23.5. do 26. 5. 2025

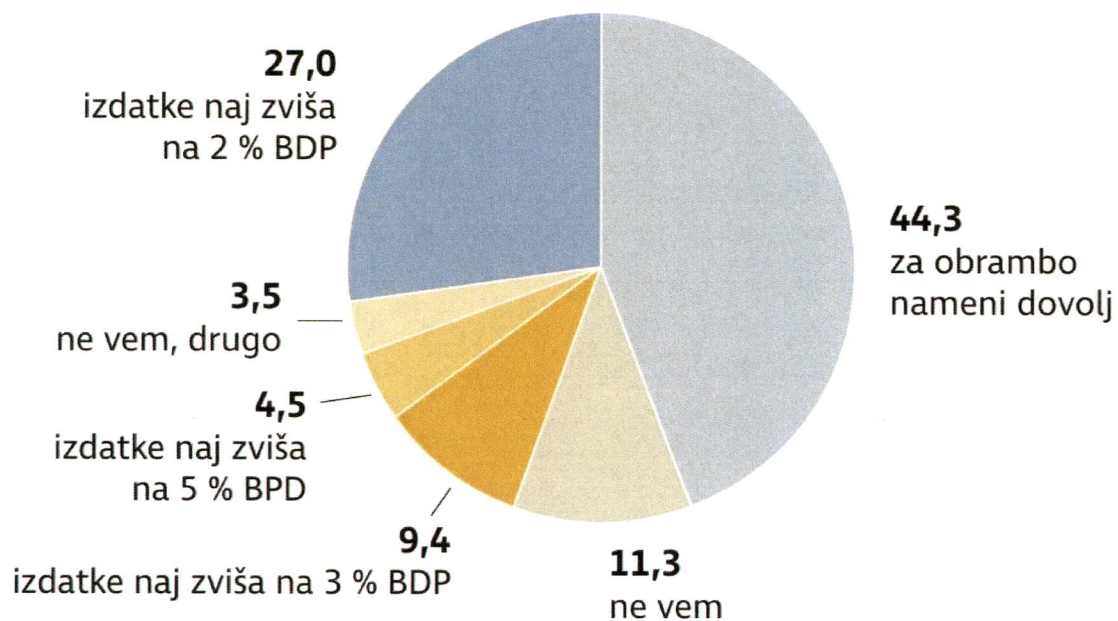

Vir: Siol.net

Raziskava Agencije Mediana, opravljena za časopis Delo in objavljena 8. marca 2025, je pokazala, da le 9,4 % vprašanih podpira povečanje izdatkov na 3 % BDP, medtem ko 44,3 % meni, da Slovenija za obrambo že zdaj namenja dovolj. Dodatnih 11,3 % je bilo neopredeljenih.

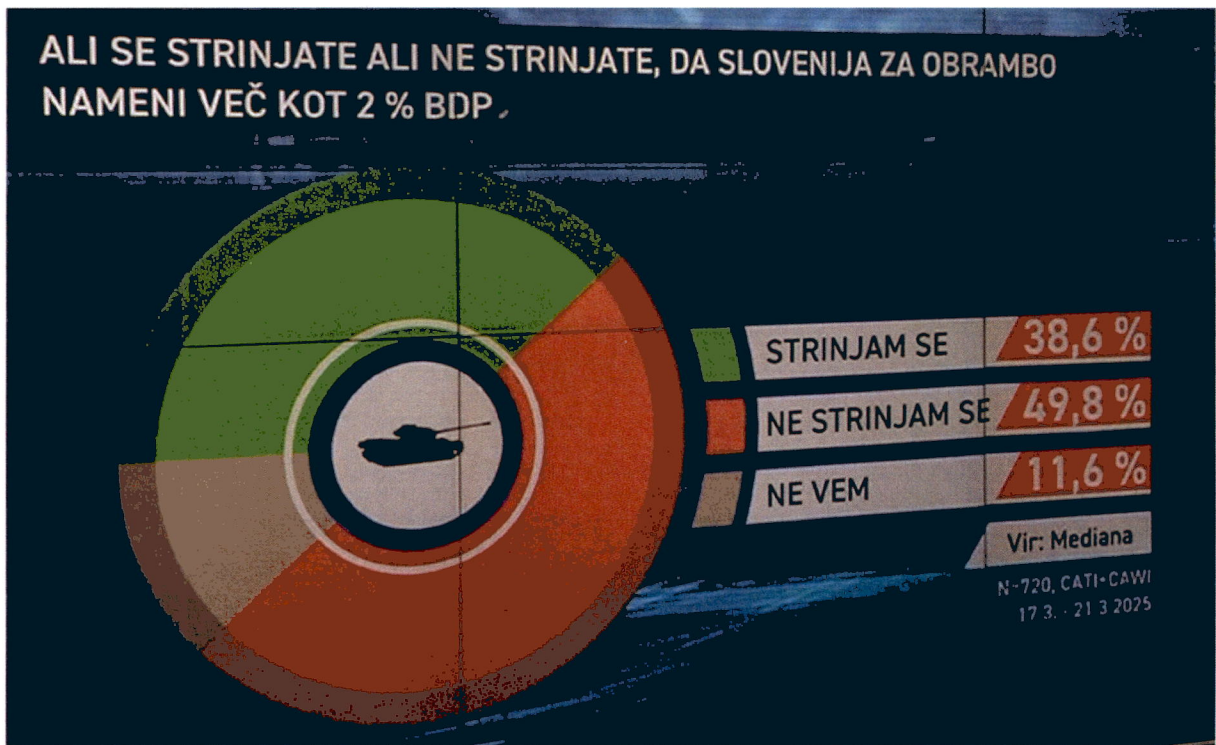
Ali naj Slovenija zviša obrambni proračun s sedanjih 1, 3 % BDP?

v odstotkih

DELO Vir: Inštitut za raziskovanje trga in medijev, Mediana, d. o. o., 3.-6. 3. 2025, N = 726

Podobno je pokazala tudi raziskava iste agencije za POP TV (24ur.com, 21. marca 2025), kjer jih kar 49,8 % nasprotuje povečanju nad 2 % BDP, medtem ko samo 38,6 % podpira takšno povečanje. Proti »Trumpovemu« dvigu izdatkov je kar 67,7 % vprašanih.

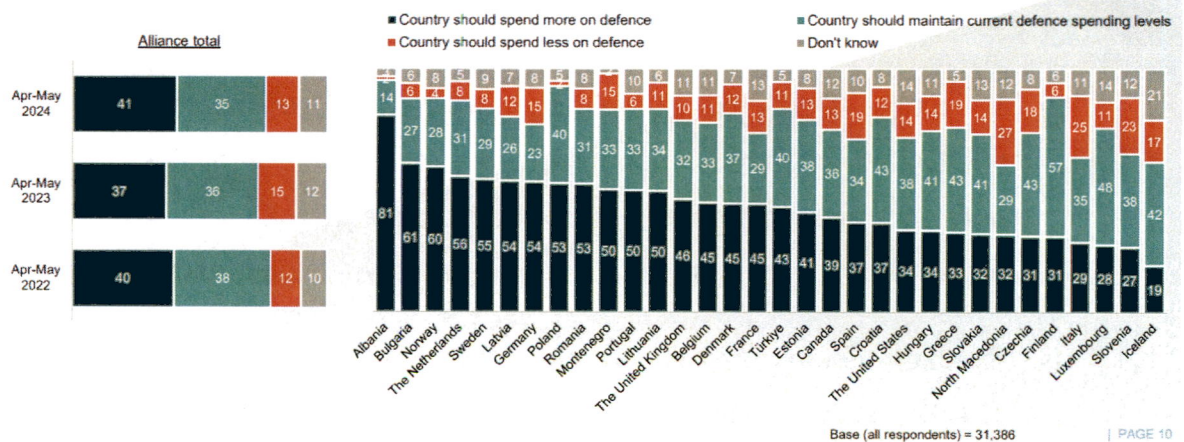

Vir: Pop TV

Enako velja za ankete, ki jih opravlja NATO (Annual Tracking Research). Te kažejo, da je bilo med leti 2023 in 2024 povprečno le 25 % vprašanih v Sloveniji za povečanje obrambnih izdatkov, 38 % jih je menilo, da naj ostanejo enaki, 25 % pa je podpiralo njihovo zmanjšanje.

76% think their country should either maintain or increase defence spending

Q6. Which of the following best reflects your view on your nation's defence spending?

Vir: NATO Annual Tracking Research 2024

To je jasno demokratično sporočilo, da mora politika prisluhniti ljudstvu, ne zgolj mednarodnim vojaškim zavezništvom. Ignoriranje javnega mnenja pomeni tudi neposredno spodkopavanje zaupanja v demokratične institucije.

Zaradi tega je Odbor za obrambo, na zahtevo poslanske skupine Levica na 15. nujni seji dne 9. 4. 2025, razpravljal o povečevanju izdatkov in tudi sprejel sklep, da se o tem vprašanju "opravi široka in vključujoča javna razprava", ki pa se ni zgodila. Vlada je sicer 15. 5. 2025 v prostorih Državnega sveta organizirala javni posvet na to temo, vendar je bil ta organiziran v obliki dveh pogovornih panelov, na katerih so nastopali izključno zagovorniki povečanja izdatkov za orožje, kar težko imenujemo široka in vključujoča javna razprava.

Dirka za militarizacijo in zavezništvo NATO

Tekma za povečevanje obrambnih izdatkov, v kateri zagovorniki NATO, ZDA (predvsem pod predsednikom Trumpom) ter predstavniki Evropske komisije, močno pritiskajo na države članice zavezništva in države članice unije, da povečajo svoje izdatke na 3%, pa vse do 5% bruto domačega proizvoda. Evropska komisija je v ta namen celo omogočila odstop od maastrichtskih pravil, ki od držav članic zahtevajo izravnano prihodkov in odhodkov državnih proračunov.

Slovensko pristajanje na tovrstne zahteve, po razvidnih načrtih, bi pomenilo:

- povečanje kadrov. Skupni mirnodobni obseg Slovenske vojske bi znašal do 10.000 pripadnikov, z možnostjo razširitve - v okviru priprav na ponovno uvedbo sestavin služenja vojaškega roka - na do 30. 000 pripadnikov v okviru stalne in rezervne sestave vojne strukture,
- obsežen nakup vojaške opreme - od težkih in lahkih oklepnih vozil (8×8 in 4×4), različnih vrst helikopterjev (za specialne sile, transport in splošno rabo), do protiletalskih raket, radarjev ter havbic s sistemom za zaznavanje sovražnega obstreljevanja. Posebej izstopa načrt za prenovo letališča Cerklje – z novo infrastrukturo za skladiščenje goriva in

izgradnjo kerozinovoda. V obdobju 2025–2031 naj bi se obnovile tudi tankovske zmogljivosti, nato pa analizirala možnost njihovega dolgoročnega ohranjanja. Ladja Triglav bo prenovljena, kasneje pa nadomeščena z novo. Ob tem dokument predvideva razvoj novih zmogljivosti za informacijsko in psihološko delovanje, politični vpliv v konfliktih, uporabo bojnih dronov, avtonomnega orožja in celo tehnologij za vojaško delovanje v vesolju.

- »naraščanje odpornosti« družbe kot del vojaške doktrine, kar razkriva ambicije po širjenju vojaško-obrambne logike v vse družbene podsisteme. Ti naj bi bili po eni strani podrejeni obrambnim ciljem, po drugi pa služili kot podpora vojski. Gre za jasen korak v smeri militarizacije družbe – od promocije vojaškega poklica do gradnje nacionalnega vojaško-industrijskega kompleksa.

V praksi to pomeni, da Slovenija ne gradi družbene varnosti, temveč vojaško pripravljenost na dolgotrajne konflikte. S tem sledi smeri t. i. »koalicije voljnih«, ki jo vodi NATO in v kateri so glavne članice – ZDA, Velika Britanija, Francija – sledijo ofenzivni vojaški politiki.

Glede na vse bolj napete mednarodne odnose in antagonizem med zahodnimi zaveznicami ter državami vzhoda ni moč zagotoviti, da tovrstna oprema ne bo uporabljena tudi v napadalne namene. Zgodovina intervencij, denimo v Iraku, Libiji in Afganistanu, jasno kaže, kam vodi slepo sledenje geopolitičnim interesom takega "zavezništva".

Nenazadnje naj spomnimo, da je 124. člen Ustave Republike Slovenija jasen in nedvoumen: "Pri zagotavljanju varnosti izhaja država predvsem iz mirovne politike ter kulture miru in nenasilja."

Mirovniška politika

Vplivne članice NATO kot razlog za povečanje investicij v oboroževanje navajajo zaostreno mednarodno varnostno okolje, ne da bi pri tem analizirale dejanske vzroke zanj. Če bi jih, bi hitro postalo jasno, da sta ravno širjenje

oboroževalnih politik in geopolitično tekmovanje tista, ki poganjata napetosti in konflikte. Gre za nevarno spiralo militarizacije, ki se z vsako novo investicijo v orožje še krepi.

Nihče si ne želi spopadov svetovnih razsežnosti. A politika militarizacije držav sveta nikakor ne pomeni več varnosti. Nasprotno – nadaljevanje te logike vodi le v nove konflikte, pogloblja globalno nezaupanje in zmanjšuje prostor za diplomacijo. Že danes poteka po svetu vsaj 8 vojn in 110 oboroženih konfliktov. Tisoči umirajo, milijoni bežijo. Zato rešitev ni v militarizaciji – temveč v krepitvi mirovne politike, sodelovanja, spoštovanja mednarodnega prava in odpravljanja vzrokov konfliktov, kot so revščina, izkoriščanje in podnebne spremembe.

V Levici verjamemo, da bi morala Evropa v današnjem svetu igrati vlogo graditeljice miru. Če je bilo mogoče tudi v času hladne vojne vztrajati pri dialogu in diplomatskih rešitvah, potem mora biti to mogoče tudi danes. Vztrajamo pri tem, da mora Slovenija svojo zunanjo politiko graditi na mirovništvu, solidarnosti in sodelovanju – ne pa na nakupih orožja, uvajanju novih oboroženih sil in podpiranju geopolitičnih napetosti in s sodelovanjem v NATU.

Sklepno

Slovenija ne potrebuje več tankov, letal in druge bojne vojaške opreme. Potrebuje pa še več učiteljev, zdravnikov, gradbenih delavcev, negovalk in socialnih delavcev. Oni pa potrebujejo dostojna plačila za svoje delo. Slovenija potrebuje vlaganja v skupnost, v odpornost, ne v vojaško industrijo. Potrebuje razvojni načrt, ki bo temeljil na pravičnosti, solidarnosti in varnosti ljudi, ne pa na politiki militarizacije.

Vprašanje o prioritetah Slovenije ni zgolj tehnično ali varnostno, ampak je predvsem vprašanje vrednot – o tem, kakšno družbo želimo graditi. V Levici zagovarjamo mirovniško zunanjo politiko, ki temelji na dialogu, sodelovanju in spoštovanju mednarodnega prava. Verjamemo, da dolgoročno varnost ne prinaša več orožja, temveč vlaganje v mir, diplomacijo, socialno pravičnost in zmanjševanje neenakosti. Namesto tekmovanja v oboroževanju se moramo kot

skupnost odločiti za pot solidarnosti, stabilnosti in gradnje zaupanja – tako doma kot v svetu.

Ker načrtujemo porabo 20 milijard evrov za orožje v prihodnjih letih, gre za odločitve z velikimi političnimi, finančnimi in varnostnimi posledicami, ki presegajo običajno zakonodajno odločanje. Zato mora o tej pomembni temi odločati celotna družba. Predlagamo, da Državni zbor razpiše posvetovalni referendum, kjer bodo državljanke in državljani lahko izbrali med prihodnostjo, osredotočeno na orožje, ali prihodnostjo, ki temelji na mirovniški politiki in solidarnosti.

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

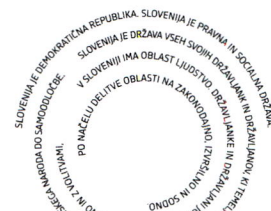
Priloga:

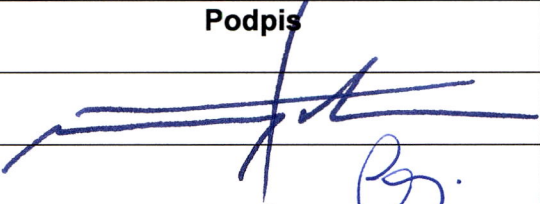
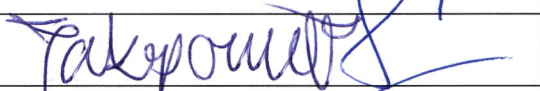
- podpisi poslank in poslancev

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR
Poslanska skupina Levica

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ime in priimek	Podpis
dr. Matej T. Vatovec	
dr. Tatjana Greif	
Milan Jakopovič	
Nataša Sukič	